

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Спеціальність	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Освітньо-наукова програма	Економіка
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Факультет (Інститут)	Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів
Кафедра	Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українською мовою
Інформація про викладача дисципліни	Волощук Катерина Богданівна, доктор економічних наук, професор https://pdatu.edu.ua/pro-universitytet/kafedra-ekonomiki-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoji-diyalnosti.html Електронна пошта: voloshchukkb@pdatu.edu.ua
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова.
Передумови для вивчення дисципліни	Здобувач ефективніше засвоює матеріал дисципліни Соціальна відповідальність в контексті сталого розвитку після вивчення таких дисциплін як: Методика наукового дослідження (за спеціальністю) та організаційна підготовка дисертаційної роботи; Філософія науки; Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях; Моделювання економіки; Управління науковими проектами та паралельно з вивченням Сучасна парадигма інноваційної економіки та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу ін.
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Відповідно до принципів академічної доброчесності та нормативних документів ЗВО «ПДУ» щодо політики академічної доброчесності, очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Здобувачі, відповідально ставитимуться щодо дотримання норм законодавства про авторське право, вказуватимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, уникатимуть фальсифікації або фабрикації інформації. Дотримуватимуться усіх зобов'язань відповідно до укладеної декларації про дотримання академічної доброчесності http://surl.li/noftg , http://surl.li/foccp Відвідування занять. Обов'язковим є відвідування

	усіх видів занять. За об'єктивних причин (хвороба, карантин, індивідуальний графік, тощо) навчання може проходити в он-лайн форматі. Здобувачі обов'язково мають дотримуватись строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт що передбачені під час вивчення дисципліни. Визнання результатів попереднього навчання. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти http://surl.li/fobze. Зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю). В неформальній освіті: - закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю). В інформальній освіті: - наявність наукової публікації; - волонтерська діяльність. Перезарахування результатів навчання отриманих під час здобуття попередньої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет»
3. Мета навчальної дисципліни	
Мета вивчення дисципліни Економічні ризики вивчення теоретичних положень та оволодіння відповідним інструментарієм щодо економічних ризиків, методів їх вимірювання та управління є формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі ризик-менеджменту, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень ризикології та опанування необхідними практичними навичками щодо обґрунтування господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику. Програмні компетентності здобувачів:	
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Набуття фундаментальних знань з теорії, методології, концепцій, методів і технологій дослідження та практики раціональної поведінки організаційно-економічних систем і кількісних методів та комплексного підходу до управління ризиком прийняття рішень з урахуванням ризику і пріоритетні напрямки зниження ризику, доцільність їх використання у різноманітних ситуаціях.	
у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні знати:	основні поняття та терміни теорії економічного ризику, причини виникнення економічних ризиків, функції ризиків, різновиди ризиків; класифікацію ризиків і втрат; фактори, що впливають на підвищення або зниження рівня ризику; показники, що характеризують економічний ризик; методи та інструментарій кількісного аналізу та управління організаційно-економічними системами з урахуванням ризику, можливість їх використання; пріоритетні напрямки зниження ризику, доцільність їх використання у різноманітних ситуаціях; основні принципи комплексного підходу до управління ризиком; моделювання економічного ризику та обґрунтування управлінських рішень щодо врахування та мінімізації економічних ризиків.

4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. Економічна сутність та значення ризиків	
Тема 2. Система кількісних та якісних оцінок економічного ризику	
Тема 3. Методика оцінки та аналізу економічного ризику	
Тема 4. Теорія корисності та прийняття рішень в умовах ризику.	
Тема 5. Моделювання та оптимізація ризику	
Тема 6. Ризик та системні властивості економічних рішень	
Тема 7. Основні засади теорії портфеля в умовах ризику та диверсифікація як спосіб зниження ризику.	
Тема 8. Бізнес-план як інструмент зниження ризику	
Тема 9. Економічні ризики, пов'язані з діяльністю підприємства, та їх вимірювання.	
Тема 10. Основи управління ризиком, способи його зниження.	
5. Орієнтовні теми індивідуальних завдань	
1. Сутність економічного ризику.	
2. Визначення негативних факторів, потенційних та наявних ризиків, що виникають у різних сферах діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання	
3. Невизначеність та ризик ідентифікація, опис та характеристика ризиків, які існують на підприємстві	
4. Якісний аналіз ризику	
5. Класифікація ризиків та характеристика наслідків впливу ризику на діяльність підприємства	
6. Кількісний аналіз ризику	
7. Ризик-менеджмент і прийняття багатоцільових рішень в умовах ризику.	
8. Основні підходи до розроблення стратегії управління економічними ризиками на підприємстві.	
9. Моделювання економічного ризику та обґрунтування управлінських рішень щодо врахування та мінімізації економічних ризиків	
10. Оцінювання рівня економічного ризику з використанням різних методів оцінки, їх вимірювання і способи зниження	
6. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Основними результатами навчання після вивчення курсу <i>Економічні ризики</i> мають бути сформовані фахові компетенції, які дадуть здобувачам знання та вміння для розв'язування складних задач і проблем у галузі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог та практичних завдань, а саме:	
	проводити якісний аналіз, ідентифікацію ризику та здійснювати відповідні обчислення, використовуючи сучасні ІТ-технології та відповідні програмно-методичне забезпечення; оцінювати міру ризику, а також контролювати, моделювати й враховувати ризик, управляти ним, досліджувати можливі засоби захисту від ризиків, застосовуючи відповідні методи економічної ризикології; цілеспрямовано аналізувати різноманітні ризики та використовувати адекватні методи їх аналізу; складати економіко-математичні моделі економічних систем, перевіряти їх адекватність; застосовуючи методи спостереження та контролю, визначати ризикові чинники виробництва, види виробничих процесів та елементи зовнішнього середовища, що

	можуть створювати загрозу збитків; оцінювати ефективність різних видів діяльності підприємств з точки зору ризику та дохідності; аналізувати та моделювати економічний ризик; здійснювати заходи щодо мінімізації господарських ризиків; оцінювати конфліктність, багатокритеріальність та зумовлений ними ризик; моделювати процес прийняття рішень з урахуванням невизначеності; оцінювати ефективність і ризиковість рішень, що приймаються
Окрім цього передбачено формування соціальних навичок та компетентностей сталого розвитку. Зокрема: творче мислення, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення соціального розвитку в умовах глобалізації; відповідальність за ризики, системне мислення, професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, критичного мислення, забезпечення конкурентоспроможності, економічної безпеки, мультиплікаційний ефект відновлення і інноваційне зростання повоєнної економіки України.	
7. Види навчальних занять	
Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), практичні заняття (ПЗ), самостійна робота (СР).	
8. Методи навчання	
Словесні методи (лекція, лекція-діалог, лекція-презентація, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, виконання практичних завдань самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проєктування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).	
9. Методи та критерії оцінювання	
9.1 Критерії оцінювання	
В освітньому процесі Університету використовуються такі види контролю: поточний, семестровий (підсумковий) та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти. Оцінювання здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачів освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю визначаються з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання. У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може набрати 60 балів (форма семестрового контролю – екзамен). На семестровий контроль у формі екзамену відводиться 40 балів. Розподіл балів, які можуть набрати здобувачі зазначені у відповідній робочій програмі. Сума балів за поточний контроль складається із балів, отриманих за результатами навчання під час лекцій, семінарських (практичних) занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю (якщо форма семестрового контролю – екзамен). Підсумкова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201	

9.2 Методи оцінювання	
Усні (індивідуальне опитування, співбесіда), письмові (самостійна робота, тести, практичні завдання), комп'ютерні (презентації доповідей, виконання завдань у системі Moodle), індивідуальні завдання самоконтроль, самоаналіз. Методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамен; стандартизовані тести; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи, в тому числі на наукових заходах; завдання на реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.	
19. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
Засоби навчання	Навчальний процес потребує наступних засобів навчання: – персональні Smart-пристрої, ноутбук чи інший комп'ютерний пристрій для виконання завдань у системі Moodle - обладнання та теле- чи мультимедійний проєктор для демонстрації слайдів – мультимедійні презентації (за потреби) – тексти лекцій. – перелік контрольних питань з дисципліни. – роздатковий ілюстративний матеріал лекцій (за потреби). – методичні вказівки для виконання практичних робіт. – тестові завдання для проведення поточного контролю.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	1. Світовий банк в Україні. URL: https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine 2. Сайт Світової організації торгівлі. URL: https://www.wto.org/ 3. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://www.rada.gov.ua/structure_parlam 4. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: http://www.min.gov.ua 5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua 6. Міністерство освіти та науки України. URL: http://www.mon.gov.ua 7. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: https://me.gov.ua/?lang=uk-UA 8. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua 9. Бібліотека ім. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua 10. Офіційний сайт ПДУ. URL: https://pdatu.edu.ua/zahalna-kharakterystyka.html 11. Освітньо-наукова програма «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю СІ Економіка та міжнародні економічні відносини галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/onp25/C1onp2025-2026.pdf?v=01 12. <i>Економічні ризики</i>. Курс дисципліни на платформі Moodle. Укл. Корженівська Н.Л., Волощук К.Б., Нісходовська О.Ю. http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1349 15. Google - найбільша світова пошукова система (Українська частина) http://www.google.com.ua/ 16. Google Scholar - пошук наукової інформації системою Google http://scholar.google.com/ 17. НМЦ вищої та фахової передвищої освіти. Платформа MOOC – Масові відкриті онлайн-курси. https://nmc-vfro.com https://kursik.com.ua 18. Електронні навчальні онлайн-курси на платформі

	https://prometheus.org.ua 19. Науково-навчальний центр компанії «Наукові Публікації». Вебінари. https://spubl.com.ua/uk/webinars 20. Громадська організація «Міжнародна фундація науковців і освітян». Заходи. https://iesfukr.com.ua/uk https://iesfukr.com.ua/uk/events 21. Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку https://mon.gov.ua/news/platformi-dlya-vdoskonalennya-navichok-i-samorozvitku
--	--